మానవసేవ

ధనికొండ హనుమంతరావు

తీయని కలలుకన్న నిద్రనుంచి మెలకువ వచ్చింది - డాక్టర్ గోపాలానికి. ఐతే మంచం మీదినుంచి లేవబుద్ధి కాలేదు. గడియారం నాలుగు గంటలు కొట్టింది. ఇంకా గంటన్నరపైమున్నది. కనుక మరో అరగంట సేపన్నా తీయని ఆలోచనల్ని సాగించుకోవచ్చునుకున్నాడు డాక్టర్,

తన జీవితంలోని ముఖ్య ఘట్టాలన్నీ శరవేగంతో ఆయన బుర్రలో మెరుపులవలె మెరిసినవి :

బాల్యంలో తాను అనుభవించిన బీదరికమూ, తల్లి ఎన్నో కష్టాలుపడి చదువు చెప్పించటమూ, తాను తల్లి కష్టాన్ని వృథా కానీకుండా ఉత్తమ తరగతుల్లో ప్యాసు కావటమూ,

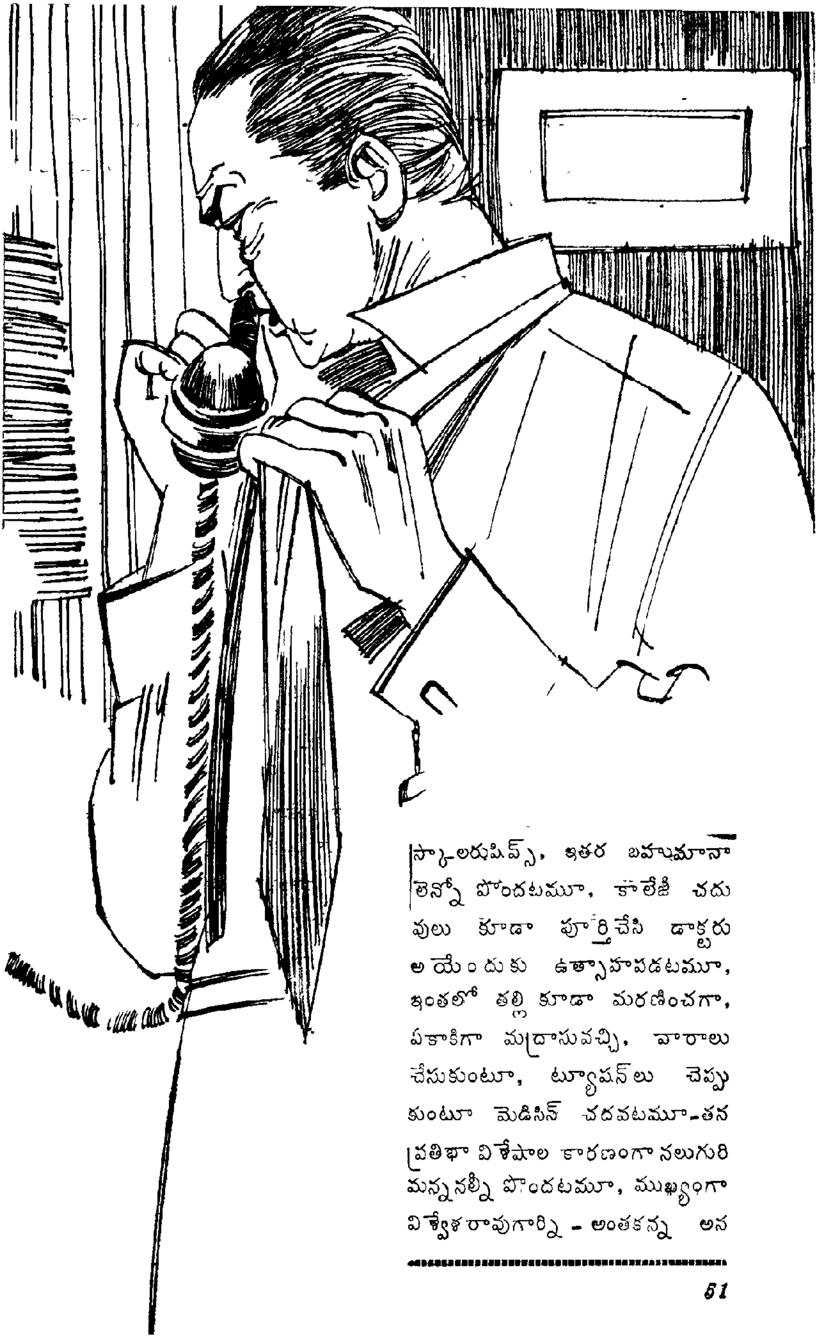

స్కాలరుషిప్స్, ఇతర బహుమానాలెన్నో పొందటమూ, కాలేజీ చదువులు కూడా పూర్తిచేసి డాక్టరు అయేందుకు ఉత్సాహపడటమూ, ఇంతలో తల్లి కూడా మరణించగా, ఏకాకిగా మద్రాసువచ్చి, వారాలు చేసుకుంటూ, ట్యూషన్లు చెప్పుకుంటూ మెడిసిన్ చదవటమూ-తన ప్రతిభా విశేషాల కారణంగా నలుగురి మన్ననల్ని పొందటమూ, ముఖ్యంగా విశ్వేశరావుగార్ని - అంతకన్న అన

సూయాదేవి హృదయాన్ని దోచెయ్య గలగటమూ, ఏకైక పుత్రికను కాదన లే, ఐశ్వర్యరావుగారు అనసూయా దేవినిచ్చి తనకు పెళ్ళి చేయటమూ, ఆ దెబ్బతో తన పని తంతే గారెల బుట్టలో పడ్డట్టు కావటమూ, తన జీవిత చక్రమే సానుకూలంగా తిరగ నారంభించటంతో, ఐశ్వర్యవంతు డైన మామగారి సహాయ సంపన్న తతో కెనడాకు వెళ్ళి హృద్రోగ నిపు ణుడు కావటమూ, ఆ తరువాత స్వంత ప్రాక్టీస్ పెట్టటంవల్ల కొద్ది మందికే తాను సేవ చేయగలుగు తాననే ఉద్దేశ్యం అడ్డురాగా, అత్యధిక సంఖ్యాకులకు తాను సేవచేయాలనే కుతూహలం వెన్నాడగా జనరల్ హాస్పిటల్‌లో హృద్రోగ నిపుణుడుగా చేరటమూ జరిగింది.

ఎంత మంది బీద ప్రజలను తాను మృత్యుగహ్వరంలోంచి తప్పించాడో తలుచుకుంటేనే తన జన్మ పావన మైనట్లు, మైమరిపించే విధంగా శరీరం పులక లెత్తుతుంది. డబ్బు ప్రస్తావన లేకుండా మానవసేవే పరమ లక్ష్యంగా వృత్తి ధర్మాన్ని స్వీకరించాడు. ఐతే తానుకూడా ధన సంపాదన చేసి తీరాలని నలుగురూ అనటమూ, తాను కూడా నమ్మటమూ జరగటంలో, ఉదయం రెండు గంటలసేపు ఇంటి దగ్గర కన్సల్‌టేషన్ ఏర్పాటుచేశాడు. మొదట్లో ఐదు రూపాయిలతో ఆరంభమై ఇప్పుడది యాభై రూపాయి లైంది. లక్షలు గడించిన తనకు ఇప్పుడా ధనాపేక్ష కూడా లేదు. ఐనప్పటికీ రోగుల సంఖ్య ఐదు రూపాయిల నాడు ఎలా ఉన్నదో, యాభై రూపాయిలనాడూ అలాగే ఉన్నది. ఒక్కోనాడు విసుగుపుట్టి అనేక మంది రోగుల్ని మర్నాడు రమ్మని చెప్పటం, ఆ మర్నాడూ తాను చూడలేనన్ని కేసులు కాచుకొనికూర్చోవటం జరుగు తూనే ఉన్నది.

స్పెషలిస్టుగా తన పేరు ప్రఖ్యా తులు దేశపు నలుమూలలా అలము కున్నవి. దూర తీరాలనుంచి లక్షాధి కారులు వచ్చి, చికిత్సపొంది పెద్దపెద్ద మొత్తాలు ముట్టజెప్పి పోతూనే ఉన్నారు. ఈ విధంగా తాను కలలో కూడా ఊహించలేనంత డబ్బు సంపా యించాడు.

ఇక దాంపత్య జీవితము - మూడు కాయలు ఆరుపూవులుగా ఉన్నది. అసలు ఇల్లాలి రాకతోనే అదృష్ట దేవత కూడా తనను వరించటం జరిగింది. అందుకనే అనసూయాదేవి (అసలు పేరు అనసూయే ఐనా 'దేవి' తాను జేర్చాడు) అంటే తనకు పంచ ప్రాణాలూను.

—ఆ తలపుల ప్రవాహానికి ఆనకట్ట వలె టెలిఫోన్ గణగణమన్నది. టెలి

ఫోన్ వైపైనా చూడకుండానే గోపాలం ఎంతో చికాకుపడ్డాడు. అదేమీ గమనించకుండా టెలిఫోన్ మోగుతూనే ఉన్నది. ఐనప్పటికీ గోపాలం లేచివెళ్ళి టెలిఫోన్‌ను ఎత్తలేదు.

కొట్టుకు కొట్టుకు అదే ఆగిపోతుం దనుకున్నాడు గోపాలం. కాని అది ఘోష పెడుతూనే ఉన్నది.

అనసూయాదేవి వచ్చి టెలిఫోన్ ఎత్తింది. కాస్త విని "లైన్‌లో ఉండండి—" అన్నది.

అప్పటికి గోపాలం చిరాకుగా కళ్లు తెరిచాడు.

"ఏరోడ్రోమ్ నుంచి—" అని అనసూయాదేవి టెలిఫోన్‌ను తన భర్త చేతికి ఇచ్చింది.

"హలో!" అన్నాడు డాక్టర్ గోపాలం చిరాకు ధ్వనించే కంఠస్వరంతో.

"డాక్టర్ గారేనా మాట్లాడేది?"

"ఔను..డాక్టర్ గోపాలం,హార్ట్ స్పెషలిస్ట్" ఆ చిరాకును రెట్టించాడు.

"నేను ఏరోడ్రోమ్ నుంచి మాట్లాడుతున్నాను సార్. ఛీఫ్ స్ట్యూవర్ట్‌ను. బొంబాయి నుంచి వస్తున్న విమానంలో ఒక పాసింజర్‌కు హార్ట్‌ఎటాక్ వచ్చిందనీ, ఏరోడ్రోమ్ దగ్గిర హార్ట్ స్పెషలిస్టును సిద్ధంగా ఉంచమనీ వైర్‌లెస్ మెసేజ్ వచ్చింది. విమానం మరో గంటా,గంటంపావుకు వస్తుంది. కనుక మీరు దయ చేసి ఇక్కడికి రావాలని కోరుతున్నాను-"

డాక్టర్ గోపాలానికి చాలా చిరాకు వేసింది. ఈ రోగాలకు ఆదివారాలేమిటి, సోమవారాలేమిటి — రాత్రులేమిటి, పగళ్లేమిటి? తనను కాస్త విశ్రాంతి తీసుకోనీవుగదా! ఇన్ని వేల మంది గుండె జబ్బులకు చికిత్స చేసే తన గుండె ఎలా తయారవుతుందోనన్న సానుభూతన్నా ఉన్నదా వీళ్లకు? ఎవడో విమాన ప్రయాణికునికి హార్ట్ ఎటాక్ వస్తే పిలుపు తనకేనా? టెలిఫోన్ డైరెక్టరీ చూసి పిలిచి ఉంటారు. మొదట్లో రోగులమీద ఉండే జాలి, దయా ఇప్పుడు, యీ వయస్సులో లేవు. అంతా రొటీన్-దైనందిన కార్యక్రమంగా సాగిపోతూన్నది. వృత్తిమీద శ్రద్ధ కూడా పూర్వమంత లేదు.

"నాకు వేరే పని ఉన్నది. ఇంకెవర్నైనా పిలవండి-" అని కాస్త మృదువుగానే చెప్పాడు డాక్టర్ గోపాలం.

"మీకన్న ప్రముఖులు లేరు. అవతల ఒక మానవప్రాణం డాక్టర్!"

డాక్టర్ గోపాలానికి చర్రుమన్నది. డాక్టర్‌గా తన బాధ్యతను గూర్చిన హెచ్చరిక ఏమిటి? తాను ఎన్ని వేల మానవ ప్రాణాలను ఇంతకుముందు

రక్షించలేదు కనుక! ఒకవేళ యీ మానవ ప్రాణిని రక్షించలేకుంటే మాత్రం వచ్చిపడే ప్రమాదమేమిటి? అపకీర్తి ఏమిటి? నష్టమేమిటి?

''అయ్యా, నేను ఆలిండియా డాక్టర్స్ కాన్ఫరెన్స్‌కు వెళ్ళితీరాలి. ఆదివారంనాడు కూడా కాస్త ఊపిరి పీల్చుకోవాలి. మీరు చెప్పేది అంత సీరియస్ కేసే ఐతే, నేను వచ్చి చేసేది ఏమీ ఉండదు. కాకుంటే రేపు ఉదయందాకా ఎలాగూ రోగి బతికి ఉంటాడు కనుక, రేపు చూసుకుంటాను....''

''డాక్టర్! మీరు — ''

"వినండి-నాకు టైమ్‌లేదు. మీరు జనరల్ హాస్పిటల్‌కు ఫోన్‌చేసి ఏంబులెన్స్ తెప్పించుకోండి. అక్కడ, వాళ్లు చూస్తారు—" అని ఇక యీ సంభాషణను పొడిగించేందుకు ఇష్టంలేక ఫోన్ పెట్టేశాడు డాక్టర్ గోపాలం.

—గదిలో ప్రశాంతత ఏర్పడ్డంతో గోపాలం తిరిగి తన తలపుల తాలూకు తెగిన కొనను అందుకున్నాడు!

జీవితం తన కిప్పుడు వడ్డించిన విస్తరి. స్వయం ప్రతిభా విశేషాలకు తోడుగా 'కలిసిరావటం' కూడా జరిగింది. సంసారసౌఖ్యం పరాకాష్ఠనందుకుంది. కలిగింది ఒక్కడే కొడుకైనా-రవ్వలాటివాడు-మాధవరావు. 20 ఏళ్ళ వయసులోనే లండన్‌లో యం.డి., చదువుకు వెళ్ళాడు. తన తదనంతరం తనంత గొప్ప హార్ట్ స్పెషలిస్టు అవుతాడనేందుకు ఎలాటి సందేహమూలేదు.

ఇవాళ ఐదున్నరకు ఆలిండియా డాక్టర్స్ కాన్ఫరెన్స్‌లో తాను 'మానవసేవ'ను గూర్చి అనర్గళంగా మాట్లాడబోతున్నాడు. రాత్రి చాలాసేపు మేలుకొని కూర్చిన ఆణిముత్యాల్లాటి వాక్యాలు ఆ ఉపన్యాసంలో ఎన్నో దొర్లినవి. వాటిల్లో కొన్నిటిని డాక్టర్ జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడు.

'నీవెంత సుఖపడుతున్నావనికాదు నీ చుట్టూ ఉన్న జనావళిని ఎంత సుఖపెట్టావనేదే ముఖ్యం!

'ఎంత మందిని మృత్యు గహ్వారం నుంచి రక్షించావో, రక్షించాలని కంకణం కట్టుకున్నావో, అదే నీ జన్మ సాఫల్యత!

'మానవుని విలువను డాక్టర్ వృత్తిలోకన్న మిన్నగా చూపేది మరొకటిలేదు, డాక్టర్ ప్రాణదాత అనేదాన్ని ఏ మరిచివుండకు. ఎప్పుడు, ఎక్కడ, ఏవిధంగా ఆపత్సమయం ఆసన్నమౌతుందో, నడుంకట్టుకొని కార్యరంగంలోకి దూకి, మృత్యువుతో పోరాడి పీరుడివనిపించుకో.

'మానవసేవే మాధవసేవ అనే విషయాన్ని గాఢ నిద్రలో కూడా మరిచిపోకు. ఏ తరగతికి చెందినవాడైనప్ప

“నాకు వకీలు లేదు. నన్ను నేనే డిఫెండు చేసుకుంటాను.”

టికి మానవుడు ఒక్కడే! వాడి సేవకు ఎప్పుడూ సందేహించకు. నిండు మనసుతో నీ విద్యాకౌశలాన్ని ప్రదర్శించు. ప్రాణ రక్షణకు మించిన పవిత్ర కార్యం మరొకటి యీ ప్రపంచంలో లేదు. నీ శ్రమ నంతట్నీ మానవాభ్యుదయానికే అంకితం చెయ్యి—’

ఇలాటి మెరికల్లాంటి వాక్యాలను తలుచుకుంటుంటే డాక్టర్ గోపాలానికి ఒళ్ళు జలదరించింది.

గడియారం అరగంట గడిచిపోయిందని హెచ్చరించింది.

“మీటింగేదో ఉన్నదన్నారు!” అని భార్య కూడా చేసిన హెచ్చరికతో, ఎంతో ఉత్సాహం రాగా, గోపాలం పక్కమీంచి లేచాడు.

త్వరతరగా బాత్‌రూమ్‌వైపు దారి తీశాడు.

గోరువెచ్చని నీరు ఒంటిమీద పోసుకుంటూంటే నిద్ర తాలూకు బడలికంతా మాయమై హాయిహాయి అనిపించింది. విదేశాల్లో తయారైన సబ్బు పరిమళం ఆహ్లాదకరంగా ఉన్నది. జీవితంలో తనంత హాయిగా ఉండే వారెవరైనా ఉన్నారా?

తన గదిలో మళ్ళీ టెలిఫోన్ మోగుతోంది. రుచికరమైన భోజనం చేస్తూంటే మధ్యలో పలుగురాళ్ళు

పంటికింద పడ్డట్లుందది! అధునాతన ప్రపంచంలో టెలిఫోన్‌ను చూసి మానవుడు మురిసిపోతూంటాడు; కాని ఒకో సమయంలో ఎంత ప్రశాంతతను అది భంగపరుస్తూంటుందో!

భార్య ఏదో మాట్లాడి ఉంటుందని అనుకున్నాడు గోపాలం. తొందర పడకుండా హాయిగా స్నానం చేసి, డ్రెస్ చేసుకొని గదిలోకి వచ్చాడు.

"ఆ ఏరోడ్రోమ్ నుంచి మళ్ళీ పిలిచారు–" అంది భార్య.

"నేను వచ్చేందుకు వీల్లేదని చెప్పినా వాళ్ళకి బుద్ధిలేదు." అన్నాడు డాక్టర్ గోపాలం.

"మీరు వచ్చి మాట్లాడతారని చెప్పాను." తన బాధ్యతను వొదిలించుకున్నదామె.

చిరాకుగా ఉన్నా భార్య మీది గౌరవంచేత, అనురాగంవల్ల డాక్టర్ గోపాలం టెలిఫోన్ తిప్పాడు.

"నేను డాక్టర్ గోపాలాన్ని మాట్లాడుతున్నాను. ఇంతకుముందే నేను రాలేనని తమకు విన్నవించుకున్నాను. మాటిమాటికీ ఫోన్ చేసి..."

"డాక్టర్‌గారూ! ఒక్క మనవి వినండి. తమ ఆదేశానుసారం ఇతర డాక్టర్లకు ఫోన్ చేశాను. ఎవరికి వారు ఆలిండియా మెడికల్ కాన్ఫరెన్స్‌కు వెళ్ళాలనే అన్నారు. అందులోనూ ఇది హార్ట్ ఎటాక్ కేసు. ఎంత ప్రమాదకరమైనదో, వెనువెంటనే హార్ట్ స్పెషలిస్టు చూడకుంటే ఏమౌతుందో నేను వేరుగా చెప్పక్కర్లేదు.... ఆ వచ్చే రోగి ఎవరో, ఎక్కడివాడో కూడా మాకు తెలియదు. మా బంధువు, స్నేహితుడు కాదు సరికదా - చివరకు పరిచయస్థుడు కూడా కాదు. ముక్కూ మొహమూ తెలియని ఆ మానవుణ్ణి రక్షించేందుకు మేము ప్రయాసపడుతున్నాము. బాధ్యతగా భావించి—"

మధ్యలోనే డాక్టర్ చిరాకుతో అన్నాడు· "మిస్టర్! ఆ మాత్రం బాధ్యతలు మీ కొక్కరికే తెలుసనీ, మాకు తెలియవనీ మీరు పొరబడుతూన్నట్లు తెలుస్తోంది. అహోరాత్రులు మేమెంత కష్టపడి మానవసేవ చేస్తున్నామో బహుశా మీకు తెలియదనుకుంటాను. 'మానవ సేవ' అంటే ఏమిటో, యీ వృత్తిలో ఉన్నవారు ఎంత మానవసేవ చేస్తున్నారో మొదలైన విషయాలు ఇవాళ కాన్ఫరెన్సులో మాట్లాడుతాము. తీరిక ఉంటే మీరూ రండి, లేదా రేపు పేపర్‌లో చదువుకోండి. నాకు టైం అయింది–వెళ్ళాలి–"

అని టెలిఫోన్ పెట్టేసి డాక్టర్ గోపాలం ఆదరాబాదరా తన కారు దగ్గిరికి పరుగెత్తాడు.

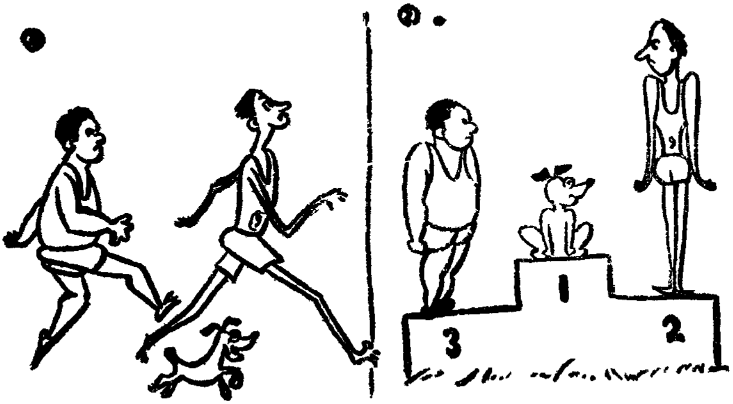

2

కాన్ఫరెన్స్ కళకళలాడుతూ ఉన్నది. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుంచి ప్రత్యేక నైపుణ్యాలున్న డాక్టర్లు, విఖ్యాతులైన వారు ఎందరో వచ్చి ఉన్నారు. చిన్నచిన్న డాక్టర్లు తాము కూడా ఎప్పటికైనా ఆ గొప్ప వారి స్థాయిని అందుకుంటామా అనే అనుమానంతోనూ, ఆ ఘనులు మాట్లాడే పసిడి పలుకుల్ని విని జీర్ణించుకోవాలనే కుతూహలంతోనూ వేచి ఉన్నారు.

'మానవసేవ' అనే విషయంమీద ఒకర్ని మించి మరొకరు మాట్లాడుతున్నారు. డాక్టర్ గోపాలం కూడా రాత్రి తయారుచేసుకున్న ఉపన్యాసాన్ని గంభీర ధోరణిలో చదివేశాడు. అనేకసార్లు సభికుల కరతాళ ధ్వనుల కారణంగా ఉపన్యాసాన్ని కొద్ది క్షణాలపాటు ఆపుకోవలసి వచ్చింది. తాను ఆశించిన దానికన్న ఎక్కువ ఎఫెక్ట్ వచ్చినందుకు డాక్టర్ గోపాలం ఉప్పొంగిపొయ్యాడు. కీర్తితో ఎంతో బరువెక్కిన ఆయన శరీరం కుంగిపోయేందుకు మారుగా ఎంతో తేలికై గాలిలో తేలియాడుతూన్నట్లు తోచింది.

ఆ తరువాత మాట్లాడిన వారు డాక్టర్ గోపాలం ఉపన్యాసాన్ని శ్లాఘించటంలోనూ, అధునాతన పద్ధతుల్లో ఆయన హృద్రోగులకు చేసే చికిత్సా విధానాన్ని పొగడటంలోనూ నిమగ్నులయ్యారు.

ఉపన్యాసాలు ఇంకా సాగుతూనే ఉన్నవి. ఎవరో వచ్చి గోపాలం చెవి దగ్గరకు వొంగి "మిమ్మల్ని ఎవరో టెలిఫోన్‌లో పిలుస్తున్నారు సార్!" అన్నాడు.

వాడే — ఏరోడ్రోమ్‌నుంచి తనను రమ్మని వేధించుకు తింటూన్నవాడే

నసే అనుమానం కలగటంతో డాక్టర్ గోపాలానికి అరికాలిమంట నెత్తి కెక్కింది. ఎలాగో తమాయించుకొని "ఇప్పుడు ఇక్కణ్ణుంచి కదిలేందుకు వీల్లేదని చెప్పు" అన్నాడాయన. ఆ వచ్చిన వాడు వెళ్ళిపొయ్యాడు.

సభంతా నిశ్శబ్దంగా ఆ యా ఉపన్యాసాలను వింటూ, మానవసేవతాలూకు పరమార్థాన్నీ, సారాన్నీ నరనరానికీ పట్టించుకుంటోంది.

పావుగంట గడిచాక మళ్ళీ ఎవరో వచ్చి గోపాలం చెవి కొరికారు: "మీ ఇంటి దగ్గర్నుంచి పిలుస్తున్నారు సార్ !'' అని

ఈసారి చిరాకు పడకుండానే డాక్టర్ గోపాలం లేచి వెళ్ళాడు. అవతలినుంచి అనసూయాదేవి మాట్లాడుతోంది: ఆమె కంఠస్వరం వొణికిపోతోంది, గొప్ప షాక్ తగిలిన వ్యక్తి, మాట్లాడక తప్పనప్పుడు ఏవిధంగా మాటలు కూడ బలుక్కుంటుందో ఎంతో అనుభవమున్న డాక్టర్ గోపాలం ఊహించకపోలేదు.

"ఏరోడ్రోమ్‌నుంచి కబురండీ.. మన మాధవుడు హార్ట్ ఎటాక్‌తో బోంబే ప్లేన్‌నుంచి దిగి గంట పైగా అయిందట. ''

"ఎవరూ ? . మాధవుడా ? . వాడు లండన్ వెళ్ళాడుగా! బొంబే నుంచి రావటమేమిటి ?" డాక్టర్ గోపాలానికి అంతా అయోమయంగా ఉన్నది.

"మీరు వెళ్ళాక కేబిల్ వొకటి వచ్చింది. నేనప్పుడు అది విప్పలేదు. పారిస్‌లో హార్ట్ ఎటాక్ రావటంతో- ఎవరెంత చెప్పినా వినక, మాధవుడు తిరుగు ప్రయాణం చేస్తున్నట్లుగా కేబిల్‌లో ఉంది !''

ఇక మాట్లాడి కాలయాపనచేయటం ఎంత మౌఢ్యమో డాక్టర్ గోపాలానికి అర్థమయింది.

"ఇప్పుడే వస్తున్నా-'' అని ఠెలిఫోన్ పెట్టేసి డాక్టర్ గోపాలం ఆఘమేఘాలమీద ఇంటికి బయలు దేరాడు.

తన భార్య మొహంలో కత్తివేటు కూడా నెత్తురుచుక్క ఉన్నట్లు తోచలేదు గోపాలానికి. హడావిడిగా ఏమర్జెన్సీ బాగ్ సర్దుకున్నాడు.

"ఏరోడ్రోమ్‌కు ఫోన్ చేశాను–" అన్నది అనసూయాదేవి. "ఎంతమంది డాక్టర్లకు ఫోన్‌చేసినా ఒక్కరూ రాలేదట. సీరియస్ కేసేనని తాము అభిప్రాయ పడుతూన్నారట ... యీ డాక్టర్ల గుండెలు ఎంత బండ మొండివో !"

భార్య మాటలు డాక్టర్ గోపాలానికి సరిగా అర్థం కావటంలేదు. కాని చివరకు ఆమె అన్న మాటలు మాత్రం హృదయపు లోతుల్లో

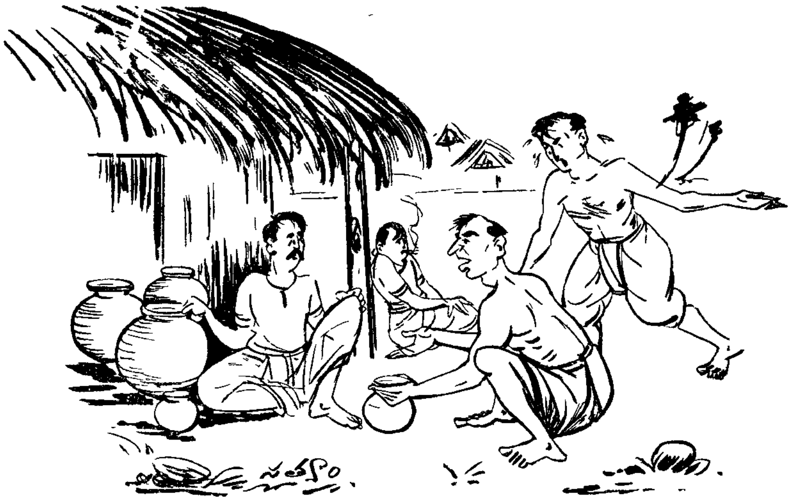

"ఒరేయి కిష్టాయ్, నీ భార్య చచ్చిపోయిందిరా ?"
"అలాగా ! అయితే యింకా రెండు ముంతలు వెయ్యి, దుఃఖం మర్చిపోతాను."

ఘాటుగా నాటుకున్నవి. ఆమె పొరబడినట్లు తేలిగ్గా తెలుస్తోంది. ఎందుకంటే-ఆమె అన్నట్లు డాక్టర్ల గుండెలు మొండిబండలే ఐనపక్షంలో తన హృదయం ఇప్పుడిలా నీరైపోతూ, తనను నిలవనీకుండా చేస్తుందా ?

భార్యా సమేతంగా డాక్టర్ గోపాలం అరవైమైళ్ళ స్పీడుతో ఏరోడ్రోమ్‌వైపు కారు పోనిచ్చాడు.

3

డాక్టర్ గోపాలం నిద్రమేల్కొని సూర్యోదయాన్ని చూశాడనటంకన్న మేలుకొనేఉండి తన జీవితంలో మొట్టమొదటిసారి సూర్యోదయాన్ని యీనాడు చూశాడనటం సమంజసం.

తెల్లవారుజాముదాకా గుండె లవిసేట్లుగా దుఃఖించిన అనసూయాదేవి, కటికనేలమీద తలకింద మెత్తని తలగడా అన్నా లేకుండానే సొమ్మసిల్లింది. తన చేతుల్లోంచి అన్ని అవకాశాలూ జారిపోగా జీవమున్న కట్టెవలె నిలబడి తన శూన్యదృక్కుల్ని దేనిమీదా కేంద్రీకరించలేని అశక్తుడయ్యాడు డాక్టర్ గోపాలం.

ఉదయపు వార్తాపత్రిక వచ్చింది. బంగళా చుట్టూ భరించలేని శోకం మూర్తీభవించి, గడ్డకట్టిపోయింది.

యదాలాపంగానే పత్రిక విప్పాడు డాక్టర్.

గత సాయంత్రం 'మానవసేవ'ను గూర్చి తానిచ్చిన ఉపన్యాసం ముకు

టాలత్తో ప్రచురించబడింది. అదంతా చదవవలసిన పనిలేదు; దానిమీద ఇంటరెస్టూ లేదు.

ఆ కిందనే ఉన్న వార్తకూడా తనకు కొత్తకాదు. సుప్రసిద్ధ హృద్రోగ నిపుణుడైన డాక్టర్ గోపాలం ఏకైక పుత్రుడు మాధవరావు - సకాలంలో సరైన డాక్టర్ లభ్యపడని కారణంగా, హార్ట్ఎటాక్‌తో ఏరోడ్రోమ్‌లో మరణించినందుకు పత్రికవారు తమ సంతాపాన్ని తెలియజేశారు!

మానవసేవను గూర్చి తాను నిన్న చెప్పిన ఉపన్యాసంలోని ఆణిముత్యాల్లాటి వాక్యాలు, తాను మనసా వాచా నమ్మినవి ఎంత నిరర్థకమైనవో డాక్టర్ గోపాలానికి నిన్న ఏరోడ్రోమ్‌లోనే తెలిసింది. ఇప్పుడు వాటిని ఖండిస్తూ తాను మరొక ఉపన్యాసం ఇవ్వవలసిన పనిలేదు. దేశంలో వార్తాపత్రికలు చదివే వారందరూ కూడా వాటిని ఎంతో మెచ్చుకోవచ్చు. పిల్లలకు కాపీ పుస్తకాలకుగాను కొన్ని వాక్యాలను ఏరుకోనూవచ్చు. కాని ఆ మాటలన్నీ కూడా తన జీవితంలో అర్థవిహీనమై, నిస్తేజంగా, నిస్సారంగా- పనిలేనివాడు నిఘంటువులోనుంచి ఏరి, ఏర్చికూర్చిన పదజాలాల వలె నిష్ప్రయోజనం! అందుకనే ఆ వార్తాపత్రికను తునాతునకలుగా చింపిపారేశాడు—డాక్టర్ గోపాలం.

ఇప్పుడు నిజమైన 'మానవసేవ' ఏమిటో దాని రూపురేఖ లెలాటివో, ఆచరించవలసిన విధానా లేమిటో డాక్టర్ గోపాలానికి నసాళానికి అంటేట్లుగా వంటబట్టింది తనలో తను సిగ్గుపడుతూ, కుంగిపోతూ మూలనున్న కుర్చీలో కూలబడి సకాలంలో మానవసేవ చేయలేని తన అసమర్థతనుగూర్చి దుఃఖించసాగా డాయన. ★

రక్షణకు అప్పునివ్వండి
రక్షణ డిపాజిటు పత్రాలలో
మదుపు పెట్టండి.